

IDEALITATEA

(SAU LUCRURILE AȘA CUM LE VEDEM CU OCHII)

ILUSTRATĂ

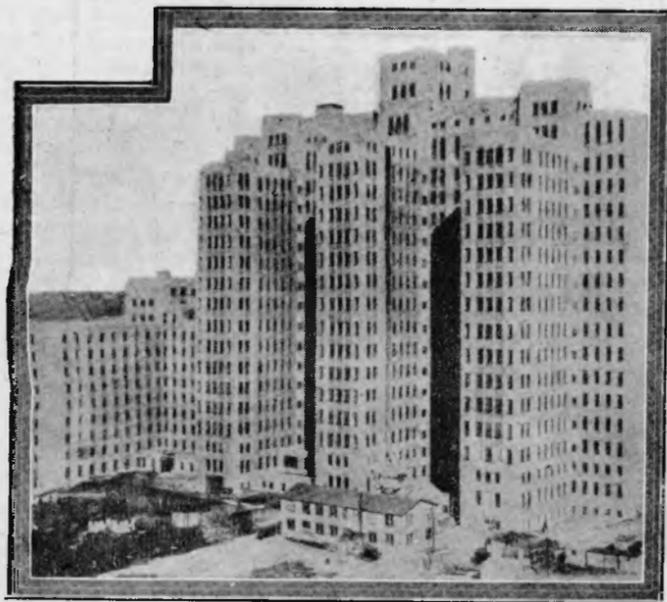
PREȚUL ABONAMENTULUI	PENTRU STRĂINĂTATE	Apare totdeauna Duminică	Redacția și Administrația:	Anunțuri se primesc la Administrația
Pe trei luni . . . . . Lei 70	Jugoslavia și Cehoslovacia Lei 300		Cluj, Str. Regina Maria 36.	foaie cu prețuri convenabile
Pe o jumătate de an . . . . . Lei 130	Pentru America \$2	Editor și Redactor: J. B. Sims	Telefon: 4-46	
Pe un an întreg . . . . . Lei 250				

DIN MINUNILE ORAȘELOR MODERNE

Palatul ziarului „Times” din New-York, fotografiat de pe coperișul Palatului „Paramount Pictures Building”, situat la întâlnirea Bulevardului Broadway și Strada 7-a. Bulevardul Broadway este bulevardul cinematografulor și al teatrelor, fiind cea mai vestită stradă din lume. Aci se întâlnesc „stelele” și „luceferii” filmelor de senzație, și este locul celei mai deșănțate imoralități a clasei zisă înaltă.

Omul, din creierul căruia să ridice aceste monstruoziități și minuni ale timpului nostru, este — în comparație — mai mic ca o insectă, alergând incoace și încolo ca să fie pas cu Timpul.

FALATUL CERCETĂRIILOR MEDICALE DIN NEW-YORK

La New-York să construiește cel mai mare palat din lume, destinat cercetărilor pnr medicale. Palatul costă 2 miliarde și jumătate lei. New-Yorkul are aproximativ 8 milioane de locuitori dintre cari zece la sută sunt veșnic bolnavi suferind de un morbo sau altul.

Înmormântarea Directorului Operei Române din Cluj

Cortegiul funerar, urmat de mii de cetățeni parcurgând Str. Regina Maria spre Piața Unirii și apoi Str. Universității spre cimitirul Central.

O mulțime pioasă și intristată a petrecut, Duminică trecută, până la lăcașul de veci, pe Popovici-Beyreuth, directorul Operei din Cluj. „Ne-a lăsat acum . . . în început de primăvă . . . ca să se naște în văzduhurile cutremurate de geniul lui Beethoven”.

În vestibulul Teatrului Național, în fața trupului neînsuflit, așezat pe catafalc, trei zile s'au tot perindat cei cari au vrut să-și ia ultimul rămas bun dela Popovici-Beyreuth.

Artiștii operei și ai teatrului, corul, orchestra, profesori universitari, și reprezentanții oficialității și ai tuturor instituțiilor și organizațiilor culturale și artistice s'au adunat Duminică după amiază în jurul carului mortuar.

După serviciul divin, părintele Vasiu a rōstuit o cuvântare de despărțire de cel care a reprezentat atât de strălucit arta românească.

D. Nichifor Grainic, secretarul general din ministerul artelor a arătat rolul pe care l-a avut Popovici-Beyreuth. D. prof. Bratu a făcut pōnegiricul defunctului, D. Zaharia Bărsan a smuls lacrimi asistenței, prin cuvintele înduioșătoare cu care a deplâns moartea prietenului său.

Au mai vorbit d-zii: Ștefan Popescu din București, Bena, din partea conservatorului clujan, Șt. Bobescu din partea operei locale, Rabega din partea celei bucureștene.

O companie din regimentul 83 infanterie, a dat onorurile. M. Sa Regina a trimis o coroană.

Popovici-Beyreuth, directorul Operei din Cluj, pe catafalc în vestibulul Teatrului Național din Cluj.

În fața Teatrului Național la scoaterea și așezarea sicriului pe carul mortuar. Zece de coroane îl acopere, pîntre care și una trimisă de M. S. Regina.

O NUNTĂ ÎN AFRICA DE SUD

Mai sus se văd dansând nuntașii unei nunți africane. Costumul miresei constă din țesătură groasă de culoarea argilei roșii. Dansul de mai sus se numește dansul „speranței”, și are loc în timpul fierberii și pregătirii berbecului de nuntă.

Făță de „Charlestonul” europenilor „civilizați”, care nu mai știu cum să-și expună corpul și cum să-și apropie pielea unuia de a altuia, dansul africanilor este mult mai decent decât al europenilor, chiar și dacă aceștia își lasă corpul aproape în întregime descoperit. Mai bine simplu, sincer și cinstit, decât înalt civilizată, ipocrit, viclean și imoral.

REALITATEA FOAIE SĂPTĂMĂNALĂ ILUSTRATĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Cluj, strada Regina Maria Nr. 36.

PREȚUL ABONAMENTULUI
Pe un an întreg . . . . . Lei 250
Pe o jumătate de an . . . . . „ 130
Pe trei luni . . . . . „ 70

PENTRU STRĂINĂTATE
Pentru America \$2
Iugoslavia și Cehoslovacia . Lei 300

Editor și Redactor: J. B. Sima
DUMINICĂ, 17 APRILIE 1927

Distracții nevinovate

Din mulțimea marilor minciuni curente cari acopăr cu o zimbitoare toleranță fapte degradante, face parte și lanțul distracțiilor așa zise nevinovate, dar cari în fond ascund toată culpabilitatea imoralității care persistă c'o enervantă îndărătnicie în toate clasele și la toate vrăstele.

Dorim să fim bine înțeleși, de aceia spunem de la început că nu suntem nici puritani, — și prin urmare — cădem în greșelile pe cari avem curajul de-a le releva, — nici farizeii, ca să ascundem greșelile noastre. Ar trebui să mințim dacă am spune de pildă că nu privim cu plăcere la transparența unei rochii de mătase, iluzia unei îmbrăcăminte, care lasă în plină vedere formele amețitoare a unui frumos corp de femeie. Dar această plăcere artistică, — să zicem așa, — nu ne poate opri de-a spune părerea noastră despre acea femeie și intențiile cu care se dezbracă atât de apetisant. Am minți de asemeni dacă am contesta escitarea dansurilor afrodisiace atât de curente, escitate pe care o simțim profund numai ca simpli spectatori. Dar avem totodată obrăznicia de-a privi aceste dansuri sub adevăratul lor aspect.

Sumara îmbrăcăminte feminină și dansurile extrem de senzuale fac parte dintre acele distracții nevinovate, deși amândouă duc direct și sigur la adulter. Asta-i realitatea și avem curajul s'o spunem.

De altfel în societatea actuală chiar adulterul este o distracție nevinovată. El provoacă o nemărginită plăcere când nu-i făcut în prejudiciul nostru. Și numai țăranul înapoiat își bate nevesta când o prinde în păcat. Orașanul subțire suportă cu gingașie și curtenire pe al treilea la menaj, persoană distractivă prin definiție, iar separațiunea de pat și deplină libertate reciprocă, sunt cazuri răspândite mai mult de cât se crede în căsniciile din lumea bună. Adulterul este un apanaj al oamenilor subțiri și o distracție foarte curentă și... nevinovată.

Am ascultat, acum câteva zile, părinții unei fetițe de opt ani cari imi povesteau plini de admirație că viitoarea domnișoară știe, de pe acum, să execute cu artă dansurile moderne și atât de erotice. Evident că la 16 ani domnișoara va executa atât de perfect gesturile afrodisiace, că va scoate din minți chiar pe Matusalem.

Aceasta fiind mentalitatea bolnavă a societății moderne, nu mai poate fi surprinzător faptul că moralitatea este un accesoriu inutil, pe care îl lași la garderobă când intri în sala de bal.

Și dacă relevăm, și vom releva, aceste contradicții nu o facem cu intenția de-a fi considerați ca moralizatori, ci numai pentru plăcerea de-a spune lucrurile pe adevăratul lor nume, ștergând cu'n gest violent fardul așternut artistic peste slujenia morală a celor ce vreau să ascundă adevăratele pricini a nevinovatelor distracții.

Vom continua.

DIN GURA ÎNTELEPȚILOR

Viața, fără de nici un scop, aduce nemulțumire. Omul trebuie să fie de folos pe pământ. De aceea, oamenii care cred că trăesc pe lume numai pentru PLĂCERI, sunt mai curând de PLĂNS, decât de invidiat.—Gracian.

Nimic nu e mai frumos ca adevărul; numai adevărul e plăcut.—Boileau.

Dacă nu e adevărat, e bine SCORNIT.—Bruno.

Regatul meu e adevărul și nimeni nu mi-l poate lua.—Buddha.

Există numai o moralitate și aceea-i adevărul; există numai o depravare și aceea-i minciuna.—Feuchtersleben.

Adevărul începe cu indoiala.—Scherenberg.

Lingșirea face prieteni; adevărul stărnește ură.—Terentiu.

Cu adevărul ajungi cel mai departe. Acela, care nu poate auzi adevărul, e un om nenorocit. Vorbește puțin, dar adevărat! Adevărul e cea mai bună armă. În cele din urmă, adevărul tot iese la lumină. Nu trebuie să exagerezi niciodată, pentru a nu ofensa adevărul. Exagerarea e rudă cu minciuna.

La cântar trei mii de preoți și adevărul l'am pus eu;

Dar, decât trei mii de preoți, adevărul e mai greu.—Gh. Coșbuc.

O casă fără copii este ca un clopot fără limbă. Frumos ar fi sunetu-i ca doarme, dacă cineva ar fi să-l destente.—Garmen Sylva.

Conștiința e vocea sufletului, patimile sunt vocea trupului.—Rousseau.

Sunt trei feluri de prieteni: prieteni pentru desfătare, prieteni pentru interese și prieteni pentru fapte bune. Cele două dintâi nu sunt prietenii adevărate pentru că atunci când cineva iubește pe celalalt pentru desfătare sau interesul său asemenea prietenii sunt supuse la schimbări și prefaceri. Prietenul să fie un suflet cu două trupuri.—Aristotel.

Și unde este prea multă fericire, și unde este prea mult necaz, prietenia scade.—Garmen Sylva.

Nu cunoști adevărata valoare a unui prieten decât atunci când te-a părăsit.—August Comte.

Adevărat prieten îți este acela care nu-ți trece nimic cu vederea, dar care îți iartă toate.—Comtesse Diane.

Nu mergeți departe cu prietenia, dacă nu sunteți gata să vă iertați micile greșeli.—La Bruyère.

În viață două sunt cauzele care ne îndepărtează prietenii: buna lor stare care îi face să n'aibă nevoie de noi și nenorocirea lor, la care le-am fi foarte necesari.—Petit-Senn.

Dacă prietenul tău este MIERE, nu umbla să-l mănânci TOT.

Prieten bun e acela care îți dă sfaturi bune, și nu acela care îți laudă toate nebulniile.

Cu rudele și cu prietenii afaceri să nu faci; cu ei numai să bei și să mănânci.

Am trei feluri de prieteni: prieteni care mă iubesc, prieteni care nu se ocupă de mine, și prieteni care mă urăsc grozav. Prefer pe cei din urmă, căci nu mă lasă să putrezesc.—Chamfort.

Nu e absurditate mai mare decât aceea de a pune toate la inimă.—Gracian.

Multe minuni sunt în Univers; capod'opera creațiunii este însă inima unei mame.—Em. Berol.

Găsiți-mi un loc în văzduh unde să pot sta și voi mișca pământul din țițina lui.—Arhimedes.

Ades, femeia se schimbă; nebun e cine crede în ea. —Francisc.

Femeile, femeile! Se pierde prea multă vreme cu ele.—Goethe.

Te plângi că femeia trece dela un bărbat la altul? Nu o invinui; ea caută un om statornic.—Goethe.

Când o femeie își găsește singurul ei merit în frumusețe, înseamnă că nu are altul.—Mellé de Lespinasse.

E ușor să fii bogat, dar e greu să fii fericit.

Mai multe fericiri sunt în bordeiul săracului, decât în palatul bogatului.

„Fericiiți sunt cei SARACI... când au de toate.

Nimeni nu-i socotit fericit înainte de moarte.

O greșală veche are mai mulți prieteni decât un adevăr nou. Nu e rău mai mare ca acela pe care și-l face omul singur.

De nimeni să nu te păzești mai mult, zi și noapte, ca de tine însuși.

Omul care este harnic, totdeauna are prasnici.

„Ași vrea“, nu duce la nimic; numai „VREAU“ are valoare.—Winett.

Sălbaticii se mănâncă unii pe alții, iar blânzii se înșală unii pe alții.—Schopenhauer.

Înțeleptul trebuie să meargă la un prost, căci altmintre ar peri înțelepciunea, deoarece prostul nu vine niciodată la cel înțelept.—Fr. Bodenstedt.

Cu cât înveți mai mult cu atâta îți dai seama că știi mai puțin.

Cum se „apropie“ dictatura de popor.

(Notenkraker—Amsterdam)

Poșta redacției

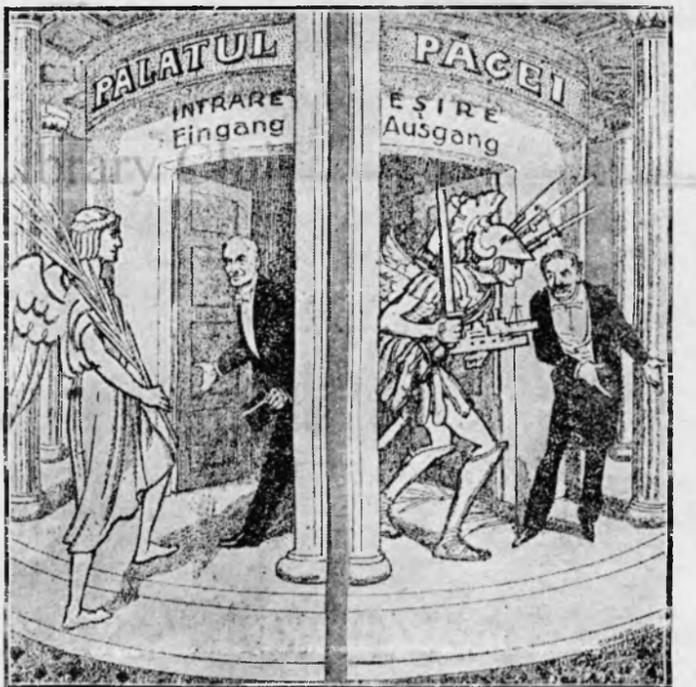
D-lui Ioan Cioban—Cuba. Primit abonamentul pe anul în curs și vă mulțumim călduros.

«Realitatea» politică

REZULTATUL TUTUROR CONFERINȚELOR LIGEI NAȚIUNILOR
PENTRU PAȚE

Pacifistul: „Poftim înăuntru ingeraș al păcii“.
Războimicul: „Poftim în lume scumpe porumbel“.

ADEVARATA PROPAGANDA IMPOTRIVA RĂZBOAELOR ÎNCEPE
LA ȘCOALA

TELEFONIA FARA FIR

Wills (din Washington): „Allo, China; vreau să vorbesc generalului Vai-Lei-Nus în vederea unui transport de muniții“.

Generalul Averescu (București): „Lasă-mă 'n pace, domnule; la București nus nici munți și nici... lei!“

IGNORANȚA CEL MAI MARE MONSTRU

IGNORANȚA a ajuns atât de departe în zilele noastre, s'a înfipt atât de adânc în sufletele masselor lipsite de rațiune și cultură, încât îți face impresia a fi o deviză la modă, un țel care te chiamă și spre care zi de zi se înmulțesc aderenții, un far ale cărui reflexe, atrag omenirea oarbă, precum atrag razele felinarului fluturii de noapte.

Decăzuții, pătimașii și toată ceata imensă a celor fără educație și mai prejos decât adevăratele animale în existența lor, au ajuns atât de departe eu păcatul, încât nu se știe a ridica idoli, cărora se închină, și a considera ignoranța ca o virtute, care trebuie practică și respectată.

Dar de câtă rătăcire, de câtă nebunie și de câtă obscuritate sufletească, nu dau dovadă acești indivizi? Căci ignoranța nu este altceva decât neștiința, sau mai bine zis prostia.

Marii gânditori ai tuturor veacurilor îi dau următoarea definiție: „Ignoranța este cauza tuturor relelor“. Acesta este un mare adevăr!

Ignoranța duce la lupta perpetuă între indivizi, între grupări sociale, între țări, între popoare și între rase. Demagogia și egoismul mârșav încă sunt urmările ignoranței și tot asemenea sărăcia, superstiția și boalele.

Oamenii ignoranți are omenirea în toate păturile sociale și în pătura de sus, zisă aristocratică, și în pătura de mijloc și în cea de jos, a proletariatului. Nu arare ori se întâmplă, că indivizi ignoranți ajung a cărmui chiar popoarele și țările, grație legăturilor familiare, a averilor și banilor, de cari dispun. Aceasta pare a fi mai mult ca oricând la ordinea zilei, în timpul de azi. Dar intențiile acestor cărmuitori sunt pretutindenea aceleași: a-și crea cât mai mulți adoratori și a-și crește poporul în întuneciumea prostiei, a-l lăsa pentru totdeauna să se framânte în neștiință, în superstiție, în lipsă de carte, pentru ca să-l poată conduce cu ușurință spre prăpastia peirii, decăderii și să-l poată exploata, după cum le cade mai bine și după cum judecă creierul lor îngust.

Din cauza ignoranței în cursul veacurilor și a mileniilor, câți oameni nu s'au măcelărit? Câți viteji nu și-au jertfit viața sfârțicați de săgețile otrăvite și de lănci, până în zilele noastre, când trăim în împărăția tunurilor și a gazurilor asfixiante, din cauza capriciilor diferiților cărmuitori ambițioși, din cauza intriglor diplomatice și din cauza șefilor de triburi ignoranți.

De câte boli și de câte patimi nu suferă omenirea din cauza ignoranței?

Ignoranța este mocirla în care se afundă popoarele lumii, pentru a se în-

Luminează-te și vei fi voiește și vei putea. CUNOȘTINȚA este lumina vieții. Cel care nu CITEȘTE este INTUNECAT ca NOAPTEA. IGNORANȚA este bicul SĂRĂCIEI, SUPERSTIȚIEI și BOALEI. Cel care nu citește, care nu se cultivă pe sine, care zace în întuneric, suferă rănilor acestui bicu asturator. SUPERSTIȚIA se naște din IGNORANȚĂ. Superstiția face pe oameni să umble cu opinci de fier, îi poartă desculți, îi face să se lărască pe pânțec, îi omoară cu foamea și-i bagă în tot felul de boale și mizerii. Luptând contra ignoranței, luptă pentru binele tău și al semenilor tăi.

ca. Popoarele acestea oare n'au și oameni luminați, care dându-și seamă de prăpastia ce amenință pe semenii lor, să-și spuie cuvântul, să-i determine a-și abandona cărarea imoralității la suprafață prin forța culturii și să le arate primejdia?

La noi nu se prea încearcă. În străinătate lupta împotriva ignoranței a început de mult și nu fără succese strălucite. Cei redesteptați se conving zi de zi despre adevărul științei și par niște oameni renăscuți în lumea nouă ca pasărea Pfonix din mitologie. Lupta împotriva ignoranței a dus în străinătate la roade pline de nădejde.

Să ne desmetim și noi! A sosit timpul! Vom începe lupta pentru omenire, pentru știință și cultură și nu împotriva lor! Școli, școli și iarăși școli! Aceasta să ne fie deviza noastră, a celor ce ne iubim națiunea și nu arme, arme, arme!

Să ne creștem ostași pentru cultură și nu pentru ignoranță, doar trăim în veacul al douăzecilea!

Nu simțim roșindu-ni-se obraji până după urechi de rușine știind că ignoranța ca un principe brutal s'a înfipt într-o bună parte a masselor noastre și le poartă după cum îi place, lovindu-le cu biciuri de curele oțelite!

Țara noastră ca să poată propăși și exista în cursul timpului are nevoie de cetățeni culti și nu ignoranți!

Ignoranța este cel mai mar BLES-TEM asupra amenirii.

Cunoștința înseamnă PUTERE. Lipsa de cunoștință este ignoranță și prin urmare SUFERINȚĂ.

Ignoranța este rădăcina tuturor relelor; toate păcatele, sociale și individuale, toate nedreptățile—eroarea, ura, mânia, amărăciunea, manifestate prin cuvânt sau fără cuvânt, sunt URMA-REA FIREASCĂ a ignoranței.

Bigotismul fie în cele religioase sau politice, sociale sau profesionale este fructul IGNORANȚEI.

Superstiția, care a păgubit atâta pe biata omenire, izvoarește din ignoranță.

Un vechiu proverb spune: „Pune banii în pungă, și fericit vei fi“. Proverbul este foarte la loc, în felul lui.

Mai bun este însă sfatul: „Pune CUNOȘTINȚĂ în cap“. Cunoștința dispune de bani, de metode, mijloace și toate alte binefaceri trebuincioase fericirii unui om.

Una din curele sau coardele din bicul ignoranței, este SĂRĂCIA. Este FAPT, care nu suferă nici o contracție, temeinică sau altfel, că cei săraci sunt totodată și cei mai IGNORANȚI.

Sărăcia nu poate fi invocată drept SCUZĂ pentru ignoranță. De obicei cei mai MARI inventatori și oameni de știință ai LUMEI au fost și sunt oameni SĂRACI. Edison, părintele electricității, cinematografului și gramofonului, a fost, când era băiat tânăr, expeditor de telegrame. Se spune că Rockefeller, împăratul miliardarilor, când era tânăr, era un acar la căile ferate. În tinerețea sa, Henry Ford, călăul capitaliștilor egoști, până la vârsta de 35 de ani, nu era decât un simplu mecanic care lucra cu salariu, în atelierele unui bogătaş.

Am putea înmulți pildele și argumentele. Cel mai mare președinte al Statelor Unite, Abraham Lincoln, la vârsta de 20 de ani, nu știa nici să scrie și nici să citească.

Băeții tineri și oamenii cărora starea socială și materială de care dispun, le bagă în cap, cunoștințe cu deasila, nu ajung două parale. Sunt niște nenorociți ai soartei și un blestem asupra omenirii. Educația acestora nu folosește decât numai la încercarea țărilor în viața socială și politică a omenirii.

Adevărații beneficiari ai omenirii au fost și sunt aceia care se ridică SINGURI, prin propriile lor STRĂDUINȚE și nu se mulțumesc cu O DIPLOMĂ oarecare pentru asigurarea existenței și purtarea pantalonilor.

Cuvintele regretatului Hașdeu— „Luminează-te și vei fi“, ar trebui să umple cu inițiativă și energie pe toți aceia, pe cari împrejurările trecutului, i-au pus în inferioritate față de cei cu diplome.

Argumentele premergătoare nu au alt scop decât trezirea acelor cari zac în negura întunericului neștiinței. Există atâtea cărți bune, atâtea reviste de specialitate, atâtea mijloace de luminare, de înmulțire a cunoștințelor, de dezvoltare a talentelor, încât aceia care se resemnează în întuneric din pricina că părinții nu i-au trimis la universitate, sunt cei mai ordinari criminali împotriva propriei lor existențe, propriului lor bine și al țării în care trăiesc. Cititorului, insistăm pe lângă, tine—citește ORICE, ca să te luminezi,

ca să-ți înmulțești cunoștințele.

Cuvintele Apostolului Pavel se potrivește fiecărui, fie el filozof, sau un simplu analfabet:

„CERCAȚI TOATE; ȚINETI CE ESTE BUN“.

Cine nu cearcă, cine nu caută, nu află nimic. ABSOLUT nimic.

Cunoștințele nu se află pe STRADĂ, ci în CARTI, scrise de oameni specialiști. Cărțile se găsesc la librării. Bineînțeles că atât autorii cât și librării fac afaceri bănești cu cărțile. Nu te speria de aceasta. Cartea pe care ți-o vinde te pune în situația de-a face și tu afaceri. Deci cumpără, citește și ceace nu-ți convine, aruncă la coș.

Nu există o singură carte pe lume, oricât ar fi de rău scrisă, neadeverată, să nu găsești ceva bun într'nsa.

Ignoranța seamănă ura, iar cunoștința seamănă prietenia, înțelegerea și dragostea.

Luptând contra ignoranței, luptă în contra tuturor relelor.

Cea mai glorioasă instituție de pe pământ înființată de om este ȘCOALA.

Are încă multe neajunsuri; este încă redesarvârșită; trebuie să lupte cu multe greutăți și de multeori să facă sforțări eroice pentru a-și face drumul necesar întru stărpirea analfabetismului, ignoranței și superstiției.

Școala infiltrază în copii civilizația și le aprinde lumânarea conștiinței, rațiunii și ideilor libere și sfinte. An de an, școala eliberează mii și mii de băeți luminați cari se îmbrăștie pe la casele lor întunecate, ducând lumina binefăcătoare a cunoștinței, acolo unde și azi mai domnește încă ignoranța și superstiția hidoasă a veacurilor trecute.

Școlul medicilor este să vindece boalele, fie că o fac aceasta în mod conștiincios sau numai pentru parale; menirea închisorilor este robirea celor răi și împiedecarea crimei și altor rele sociale.

Dar MERITUL și GLORIA ȘCOALEI este însă împiedecarea și eliberarea oamenilor dintr'insele.

Morala ilustrației de mai sus este aceasta: luptând contra ignoranței, luptă în contra oricărui rău individual și social.

Acei cari luptă pentru înmulțirea cunoștințelor se pot îmbărbăta, dacă au nevoie de îmbărbătare, dela acei cari luptă în contra răspândirii cunoștințelor.

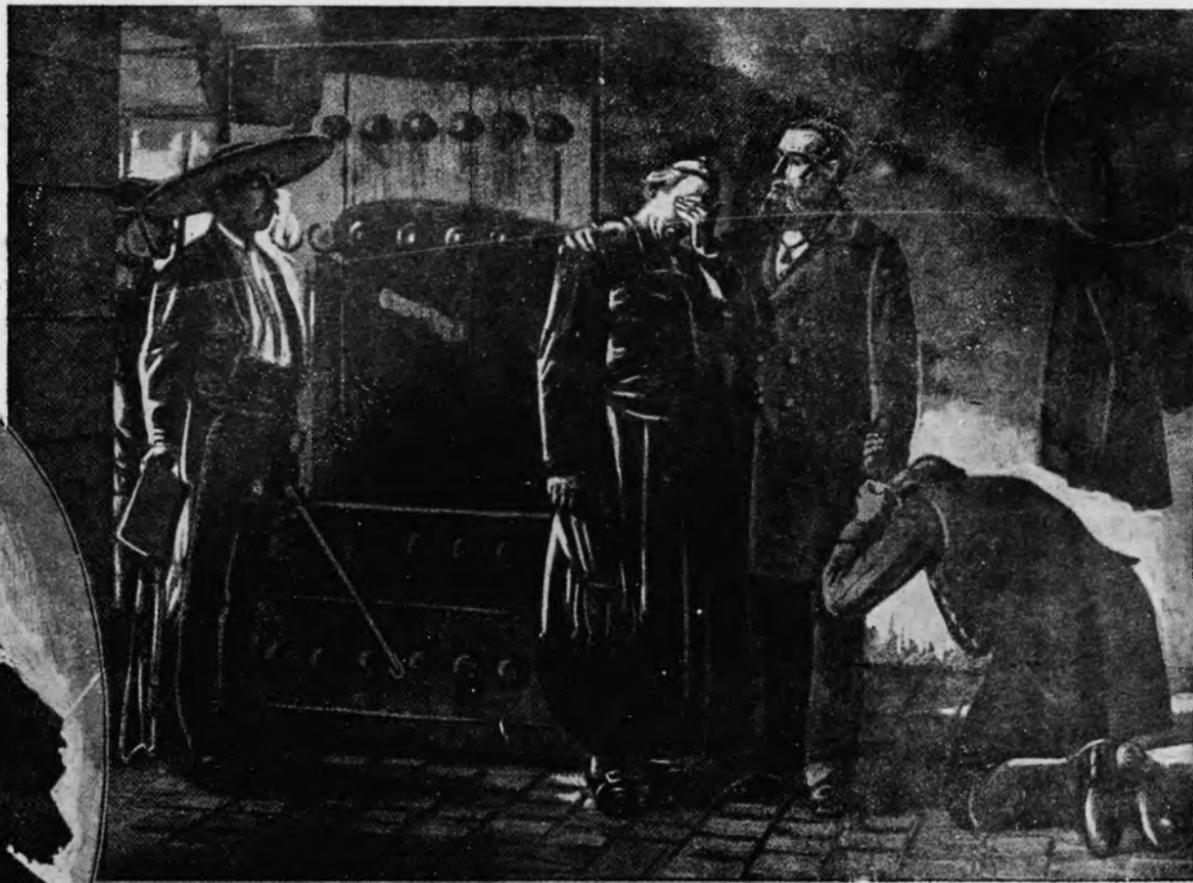
Dacă aceia cari luptă pentru înmulțirea cunoștințelor ar putea să urască ignoranța cu înverșunarea cu care cei ignoranți, de sus și de jos, urăsc și luptă împotriva luminei, timpul lor ar fi de scurtă durată.

Să facem jertfe pentru cultură!

ILUZIILE UNEI ÎMPĂRĂTESE CARE A INEBUNIT

Ex-împărăteasa Charlotta, care, înnebunind, a trăit restul vieții în iluzia că este tot Suverana Mexicului. Vorbia bărbatului mort, ca și când acesta ar fi trăit, dădea comande, era înconjurată de o curte regală, și nu admitea că s'ar fi întâmplat vr'o schimbare din timpul când dânsa era suverană

și nu admitea că s'ar fi întâmplat vr'o schimbare din timpul când dânsa era suverană

Tronul împăratului Maximilian. Acest scaun a fost refăcut întocmai în castelul Bouchout pentru trebuințele împărătesei demente care adesea să așeza pe dânsul, dădea ordine, primia și concedia ministrii, etc.

O fotografie din tinerețea ex-împărătesei Charlotta

Palatul-residență al împărătesei Charlotta, în apropiere de Bruxelles (Belgia) unde a petrecut restul vieții sale în iluzia că este tot Suverană și înconjurată de curte, miniștri, etc.

Patru de execuție care venise să ridice pe Maximilian, împăratul detronat al Mexicului, și să-l scoată la locul unde împăratul a fost împușcat.

Maximilian, fratele lui Francisc Iosef și împărat al Mexicului împușcat la ordinul revoluționarului Juarez.

tuși a-l implora cerându-i ajutor. Împăratul, cărui îi plăcea să fie amestecat în aventuri internaționale, nu putu suporta mai multă vreme importunările ei și făcu semn orchestrei să înceapă un vals animat; astfel, ultimele cuvinte ale împărătesei nici n'au fost auzite.

Ea alergă atunci la Roma, în speranța că Papa va putea salva pe soțul ei. Dar și aici a fost deziluzionată ca și în multe alte locuri. Charlotta se afla la Roma când avu loc execuția lui Maximilian.

Imprejurările care precedaseră execuția și moartea împăratului, erau de așa natură încât puteau răsturna mințile împărătesei Charlotta sau a oricărei alte femei. Știa că ea fusese cea care-l îndemnase să rămâne în Mexic într-o vreme când el ar fi putut ușor scăpa cu viața. Busca încercare a lui Maximilian de către salbeteii patrioți mexicani, fu aflată de Charlotta pe când ea parcurea Europa, în disperare, cerând ajutor pretutindeni. Moartea sau dezertarea zărilor a ultimilor săi adepți, era zilnic comunicată Charlottei.

Cunoștea ferocitatea fără de seamă a fruntașului mexican, Benito Juarez, și își inchipua focurile de armă trase asupra zărilor ars de soare. Insuccesul sforțării sale de a obține vre'un ajutor în Europa i-au prințuit nebunia. Toate aceste derozi au forturat și deprimat mințile biete împărătese până la distrugere, dar în locul inteligenței și minții sale naturale, ea căpătă o personalitate nouă, liberă de toate temerile și slăbiciunile trecutului, de cru-

(Continuarea pe pagina 6-a)

NEBUNIA a cauzat un miracol în cazul biete împărătese Eugenia care a murit de curând, în vârstă de 86 de ani. Boala sa a oprit roțile vremii, astfel că ex-împărăteasa a continuat 60 de ani cu inchipuirea că este tot împărăteasă și că nimic nu s'a schimbat decând a fost și dânsa o suverană tânără și frumoasă. — Tragică execuție a soțului ei a fost lovitură care i-a pierdut mințile. Dar această nebunie a fericit-o păstrându-i iluzia că soțul său trăiește, și că ea este tot puternică, posedând tinerețe, prietenii și avere.

Ciudat este că nebunia i-a îmbunătățit sănătatea, care înaintea tragediei era foarte șubredă. Recăpătându-și sănătatea ea putu trăi după ce toate neamurile din generația sa au murit, întrecând cu mult vârsta medie la care ajung oamenii.

Boala sa mintală a menținut-o staționară, fără a o îmbătrâni în chip vădit; ea a fost astfel scutită de supărările, neașturările și pierderile cari vin cu timpul la muritorii obișnuși. Specialiștii de boli mintale

le declară că este cazul cel mai ciudat ce s'a putut constata vreodată. Când în 16 Iunie 1867 se află în Europa că împăratul Maximilian a fost împușcat la Cuernavaca în Mexic, prietenii împărătesei nu știau cum să-i comunice această știre. Ea se aștepta la această veste și de aceea o ducea într'un veșnic leșin. Când s'au dus să-i comunice nouitatea, au găsit-o într'o stare de tranșă, de completă inconștiență. Când se trezi era radioasă. Se credea tot împărăteasă a Mexicului, călăuzită de soțul ei care se afla mereu lângă dânsa, conversând cu ea.

Multe sforțări au fost făcute spre a-i reda simțurile normale, dar s'a văzut că rămân fără folos și că i-ar putea curma firul vieții. De aceea s'a hotărât a-l lăsa iluziile și a i-le satisface la maximum. Se plănuî apoi o curte imperială pentru ea la Castelul de Bouchout în Belgia, unde își petrecu restul zilelor.

În timpul unei perioade foarte scurte, împărăteasa posedase o curte strălucită în Mexic. Se cheltuiseră milioane pentru mobilierul palatului, vasele de aur și costumele curții. Un mare număr de artiști,

cântăreți și dansatori au fost chemați din Franța spre a amuza petrecerile curții. Aceasta a fost curtea care fusese reproducută la Bouchout.

Charlotta era sora bătrânului rege Leopold al Belgiei. La vârsta de 18 ani fu căsătorită cu arhiducele Maximilian. Charlotta era o fată frumoasă, blondă, foarte delicată și nervoasă, plină de inchipuiri și ambiții ciudate. Ea își iubea și își admira soțul și îl îndemnă a-și căuta o situație mai importantă în lume decât aceea pe care i-o atribuiseră frațele său, împăratul Austriei.

În vremea execuției, Charlotta se afla în Europa, căutând disperată a-și salva bărbatul de pieirea de care-l știa amenințat când părăsise Mexicul. Ea fusese cea care-l îndemnase să nu plece de lângă tunurile sale când trupele franceze erau retrase din Mexic, arătându-se astfel ca un adevărat împărat.

Charlotta plecase în Europa cu scopul de a-l implora pe Napoleon III să facă o ultimă sforțare de a-l salva pe Maximilian, pe care el îl amăgise să plece în Mexic. Napoleon se folosise de acest prilej spre a stabili o împărăție cu trupe franceze

UNUL CARE ȘI-A ȚINUT SINGUR PROHODUL

*Cu ștreangul spânzura-
rătoarei în gât*

*Cum sufletul „asasinilor“ să
deșteaptă în ultimul moment,
când însă e prea târziu*

*Asasinii „îndrăzneți“ sunt lip-
siți de „curaj“ în fața morții*

„Asasinul, Vidrin cu ștrean-
gul de gât scrâșnind slidează
pe „ucigașii“ săi

Ilustrația din me-
dalion reprezintă
asasinul în drum
spre spânzurătoare,
având partea dreap-
tă a cefei rasă pre-
cum și părul de
deasupra urechei
drepte tuns, pen-
tru ca nodul ștrean-
gului să-i dea o lovi-
tură cât mai eficace.

**D-na Edith Thompson, din
Anglia, care în complicitate
cu amantul ei, și-a asasinat
soțul și a fost osândită la
spânzurătoare. Când i s'a
adus vestea că spânzurătoarea
este gata și să poftescă a-
fară, asasina a leșinat și a
fost executată în starea ei
de leșin.**

**Când i s'a adus vestea că trebuie să iasă la
spânzurătoare, polițaiul Alexandru a leșinat și
a fost târât de ..... pantalonilor. O impresio-
nantă fotografie a unei execuții prin ștreang.**

Vidrin cu un cinism și un sânge
rece, care a izbutit a înșela chiar
pe judecători, și-a pledat nevinovă-
ția, în așa fel, în cât a fost achitat,
cerându-i-se chiar scuze pentru țir-
nera sa pe nedrept la arest preven-
tiv.

Scăpat de primejdia incheșorii și
chiar de spânzurătoare care îl pân-
dea, Vidrin ar fi putut alege o cale
nouă în viața sa.

Se desparte de femeia lui și o
pornește în lume.

Intr'o zi după câteva ore de călă-
torie pe jos, pe un drum de țară,
Vidrin este ajuns din urmă de un
automobil. Conducătorul mașinei,
fermierul Garbou, văzându-l pe jos,
i-l ofera să-l ia cu dânsul. Vidrin
primește bucuros și se suie în auto-
mobil. După câțiva kilometri, mașina
împotmolindu-se în noroiul de pe
șosea, Garbou e nevoit să se cobo-
are, spre a așeza un lanț pe cau-
ciucul roții, care să împiedece alu-
necarea acesteia. Pe când Garbou
lucrea la roată, în capul lui Vidrin
încolțește un gând criminal. Sub mo-

La un moment dat — tocmai când barda era
să taie funia — osânditul cere voie să vorbeas-
că. Călăul îi desleagă mâinile și scoțându-și
masca de pe față, Vidrin își începe predica, care
a impresionat adânc pe ascultători. El a strigat:
„Este un D-zeu drept, care pedepsește și răs-
plătește la toți. Asta e tot, Charlie. Taie ștrean-
gul“.

tiv că vrea să-i
dea ajutor. Vidrin
când glonțele îi va găuri țeasta. De
se coboară și el.
acest omor a fost bănuit un oare-
care Frank Smith, care judecat, a
și fost condamnat la 15 ani muncă
silitică. Vidrin a mărturisit la ju-
decată că nedreapta osândire a lui
Smith i-a procurat multă plăcere.

Ultima crimă a lui Vidrin, care se
prea increzușe în sistemul adoptat
de dânsul de a ucide, l-a dat de gol.
S'a adevărit zicătoarea că „ulciorul
nu merge prea de multe ori la apă“.

Robert Lee Viggins era un tânăr
cu bună reputație, din Evangeline,
satul lui Vidrin. După ultima sa is-
pravă, Vidrin se înapoia iarăș aca-
să și ceasul rău a vrut ca Viggins,
cu care se cunoștea, să-i iasă în ca-
le. Vidrin era pe jos, iar Viggins în
automobil. Cu gând să-și ia priete-
nul cu dânsul, Viggins oprește ma-
șina și îl întâmpină, dându-i binețe.
Nici nu și-a terminat vorba când
Vidrin a început să tragă cu revol-
verul într'insul. A descărcat toate
gloanțele pe care le avea, până când
a văzut că Viggins e mort.

Fiind seara târziu, el a reușit să
fugă și să se asociezze celor cari, la
auzul împușcăturilor alergau la lo-
cul crimei. Vidrin căuta și el pe asa-
sin. Purtarea lui era atât de fireas-
că, și ura pe care o manifestă împo-
triva asasinului atât de mare în cât
dânsului nu-i trecea prin gând că
dânsul ar putea fi omoritorul, mai
ales că Vidrin era prietenul celui
ucis.

Făcându-se însă cercetări mai a-
mănunțite, s'au urmărit stropii de
sânge dela mașină și până la locul
unde Vidrin se întovărășise cu cei
cari căutau pe asasin—și Vidrin fu

(Continuare pe pagina 6-a)

UZEBE Vidrin, supranu-
mit și asasinul, a fost
mai dăunazi osândit și
executat prin spânzura-
toare. Un sat întreg pe
care isprăvile acestuia
il îngrosise s'a adunat
spre a vedea ce va face
în fața morții cel care
curmase multe vieți.

Criminalul Vidrin s'a dovedit vi-
novat de unsprezece omoruri, făp-
tuite toate într'un timp scurt de că-
teva luni. Vidrin nu era un asasin de
meserie, unul care omorâ pentru
ca să fure, ci un ucigaș din patimă.
Omorul pentru el era un sport, care
îi producea plăcere deosebită. Cinci
din cei pe cari i-a ucis îi erau cu
totul străini, cinci îi erau chiar prie-
ni, și numai pe unul singur l-a o-
morit sub motivul răsunării. Acesta
a fost Pierre Vidrin, o rudă mai în-
depărtată a sa.

Intr'o bună zi unui fermier din a-
propiere i se furase mai mulți porci.

Bănuiala căzu asupra lui Vidrin
cel tânăr. Invinuirea nedreaptă l-a
mâniat pe tânărul Vidrin. Faima de
hoț o răspândise Pierre Vidrin o
rudă a lui și tânărul Vidrin să ho-
tări să se răsbune. După mai mul-
te zile de frământare în dreapta și în
stânga, într'o bună zi și-a luat re-

volverul și a pornit-o spre țarina bă-
trânului Pierre.

Acesta era tocmai la arat. Ascun-
zându-se îndărătul unui copac, la
unul din capetele țarinei, el aștep-
tă până când Pierre sosi la ca-
pătul brazdei. În vreme ce omul își
întorcea câin, băgându-și iară plugul
în brazdă și era gata s'o pornească
înapoi, tânărul Vidrin în trei rân-
duri ridică revolverul să tragă,
și tot de atâtea ori îl lăsă jos, ridi-
că a patra oară și trage. Bătrânul
fu culcat la pământ, mort, fără să
mai spună o vorbă.

Intors acasă, asasinul se pune în
rând cu ceilalți din sat să caute
pe asasin. După mai multe zile de
cercetări, bănuiala căzu însă asupra
lui Vidrin. Dar ucigașul nu se dete
bătut. În chipul cel mai nevinovat
el respingea indignat orice vorbă cu
înțeles în această privință.

Arestat și adus în fața juraților.

Unul care și-a ținut singur prohodul

(Urmare dela pag. 5).

dat de gol. Oamenii erau gata să și facă singuri dreptate, și voiau să linceze pe Vidrin. Numai cu mare greutate administratorul plășii, care era și nefericitul tată al celui omorât, — călcându-și sentimentele de părinte a putut potoli mânia mulțimii. A fost nevoit el, îndurerat de pierderea copilului său, să apere pe ucigaș de furia oamenilor.

Mai zilele trecute Vidrin a venit în fața spânzurătoarei, cu ștreangul pe grumaz, ca să și ispășească plăcerea „vânării de oameni”, și toată lumea a eșit să vadă pe cel mai sălbatic ucigaș, și să audă ce va avea de zis sau ce va face când va simți că i se leagă funia de gât. Dar se întâmplă că cei mai diavolești monștri să fie cei mai abjecți mișei în fața morții.

Doamna Edith Thompson, vestita criminală engleză, care împreună cu amantul său plănuiuse moartea bărbatului ei, a fost pildă de „îndrăzneală și sângele rece” cu care ucigașul își privește osânda. — Când „cămășile negre” i-au anunțat că toate sunt gata pentru ca dânsa să și ispășească crima, doamna Thompson a leșinat și a fost spânzurată în această stare leșinată.

Harvey Church, vestitul criminal din Chicago, care a ucis doi oameni pentru a ajunge în posesia unui automobil, era atât de indiferent în cât nici nu voia măcar să stea de vorbă cu judecătorul sau avocatul său.

Când sosi însă ceasul ca el să fie așezat pe scaunul electric, Harvey a leșinat și dânsul, și nu simțea nici arsura țigării aprinse pe piele. A trebuit să fie dus pe sus și așezat în scaunul omorilor.

Un alt caz, tot în America, este acela al unui polițist, ucigaș care a umit lumea prin curajul de care dăduse dovadă până în ceasul când fu anunțat că toate sunt gata pentru a-l trimite pe lumea cealaltă. La auzul acestor cuvinte, polițianul și-a pierdut orice putere fizică și a tre-

buit să fie tras de fundul pantalonilor până la spânzurătoare.

Vidrin în fața justiției s'a apărut singur, argumentând cu atâta calm și logică încât a surprins nu numai pe jurați dar și pe sătenii veniți să asiste la desbateri. — El a susținut că e victima pasiunii de a omori.

În dimineața când avea să fie executat, el și-a luat dejunul, mâncând ca și cum nimic deosebit nu l-ar aștepta. Era vesel cu nevastă-sa, a stat de vorbă cu cunoscuții și a petrecut ca și când ar fi fost vorba de mers la un chef. Nu arăta nici o părere de rău pentru cele făcute.

Când a fost condus pe estrada unde spânzurătoarea îl aștepta, mulțimea care se adunase în număr mare să-l vadă atârnat de gât, era curioasă să știe ce va face.

Vidrin a urcat scările. A stat drept cu fața senină și fără nici un semn de frică sau mustrare de conștiință, în timp ce mâinile îi erau legate.

Apoi și-a îndreptat umerii, și a primit cu un zimbet mască neagră care i-a fost trasă pe cap.

Dar când călăul își ridică barda cu care să taie funia podului pe care sta, cu o voce tremurătoare și accente de agonie Vidrin l-a oprit. — Era strigătul unui suflet care pe neașteptate se trezise față în față cu sine, un suflet care acum se deșteptase și își dădea seama de toate nelegiuirile făcute.

„Pentru Dumnezeu, nu taia funia, Charlie!”

Călăul, Charlie Pocheau, și-a oprit barda tocmai deasupra ștreangului.

„Deslegați mi mâinile”, strigă asasinul, cu vocea sfârșită. Mâinile i-au fost deslegate și Vidrin își ridică singur masea de pe față, schimbând acum complet ea și când nici n'ar mai fi fost ea. Indiferența, calmul și curajul de mai înainte, nu se mai vedea. În locul acestora, fața sa era întunecată de spaimă, de desnadejde și de durere adâncă.

Vidrin începu să și țină singur prohodul: A rostit cuvântarea pe care o revarsă sufletul pe marginea mormântului.

Doamne, Dumnezeule! Cum mă găsesc!

„Acum văd ce am făcut”, și mă căsece Doamne. De mă voi chinui în iad, nu-mi va părea rău, pentru mine; dar mi-se sfâșie inima de rușinea și desnadejdea pe care am aruncat-o asupra mamei și fetei mele, îmi pare rău de mânia pe care am adus-o în sufletele nevestelor și părinților celor pe cari i-am omorât. Îmi pare rău de toată lumea.”

„Când Charlie va taia funia, pentru mine totul s'a isprăvit. Durerile mele deasemenea se vor sfârși. Dar mânia mamei mele — a fetei mele — și jalea aceluia pe care i-am lăsat orfani și văduve, de-abia acum încep să-mi dau seama. Acest ștreang este blând și milostiv pe lângă remușcarea care mă sfâșie.”

„Îmi pare bine că atâția dintre voi sunteți de față, și chiar unii dintre aceia împotriva cărora am păcătuit. Mă rog de voi: iertați-mă, iertați-mă! Poate că privilegiu morții mele să vindece rănilile voastre. Este singurul lucru care îmi poate alina, în parte, suferința.”

Cu jertfa vieții mele vecinice aş vrea să răscumpăr mântuirea întregii lumi. Poate că dacă oamenii ar merge la biserică — și s'ar ruga atunci când sunt cuprinși de patimi rele, ei ar găsi ajutor și n'ar ajunge în starea în care mă găsece azi. N'ar mai exista atâta stricăciune, n'ar mai fi patimi, mânie ură sau pismă. Rugăciunile ar izbăvi toate.

„Am omorât fiind că nu puteam să mă stăpânesc să nu omor. Pasiunea de a omori mă cuprindea pe neașteptate și nu mai eram stăpân pe mine. Trebuia să ucid, primul om pe care-l întâlneau. Dacă aş fi cunoscut de mai înainte puterea rugăciunii, n'aş fi atins pe nimeni în viața mea.

Vidrin a mai privit cu pătrundere la mulțimea din față sa și a strigat:

„Există deasupra noastră un Dumnezeu drept; el pedepsește și răsplătește pe toți!”

„Asta e tot! Taie funia Charlie! Și Charlie a tăiat-o!”

Buletin Săptămânal

După zile de îngrijorare (ara întregă aduce laudă Domnului care a însănătoșit pe Regele nostru.

Majestatea Sa s'a restabilit de bronșita care era gravă.

Suveranul a avut prilejul să constate iară cât de iubit este de întreg norodul.

Parlamentul și-a încheiat lucrările înainte de vacanță. S'au votat mai multe legi, dintre care cea mai de seamă, e cea a armonizării salariilor. Funcționarii vor primi salarii în raport cu gradul lor, păstrându-se proporția din 1916. Va înceta sistemul sporurilor.

Pentru că nu mai era vreme să se discute în parlament, s'a modificat pe cele de decret tariful vamal.

Modificarea constă în schimbarea taxelor pe care comercianții și industriașii au a le plăti la vamă când aduc din străinătate marfă.

În general taxele au fost mărite, la unele articole foarte mult.

În acest fel industria din țară este apărată. Ea nu mai suferă concurența din partea străinătății, negustorii vor vinde marfă fabricată de noi și nu vor mai putea aduce din altă parte ghetă, postav sau fier.

Dacă fabricanții sunt mulțumiți, sunt mulți cărora le e teamă că viața se va scumpi iar industriașii își vor mări câștigurile și vor vinde produsele mai scump, știind că nu mai există concurență din afară.

Un alt lucru important s'a hotărât în parlamentul țării.

Un deputat arătând situația tristă în care se găsece unele orașe din pricina imigrării în țară a multor

străini veniți la noi în vremurile turburi de după război fie cu gând să se îmbogățească, fie gonit din țara lor, d. Octavian Goga ministrul de interne a răspuns că de multă vreme pregătește o revizuire a tuturor încetărilor recente fiind hotărât să alunge din țară pe toți acei cari nu sunt băștinași, sau nu și-a câștigat cetățenia pe cale dreaptă.

Ca să poată face aceasta, e nevoie însă să fie controlată toată lumea din țară.

Controlul acesta poartă numele de recensământ. Poporul se va putea număra cu acest prilej și se va ști câți sunt români, câți unguri, câți sași, câți ruși, câți evrei, precum și cine a făcut sau nu milităria, care s'a născut aci și care în altă țară etc.

Recensământul se va face în ziua întâi de Paști și într-o luna toate lucrările vor fi terminate.

O interesantă schimbare s'a observat în relațiile dintre partidele politice. După ce tratativele între partidul național-țărănesc și cel averescan s'au rupt, fiindcă d-l Maniu voia numai colaborare de guvern, iar d-l general Averescu voia fuziunea, o parte dintre național-țărănești au trecut în partidul poporului.

Erau aceștia totodată și cei mai înverșunați adversari ai liberalilor. Astăzi între partidul național-țărănesc, și cel liberal, chiar dacă nu e armonie perfectă, nu mai e dușmănie cruntă de altădată și o înțelegere pentru colaborare n'ar mai umi pe nimeni.

În politică încetarea ostilităților e primul pas spre învoire.

rog însă a vă modera glasul, deoarece s'ar putea s'o supărați pe Majestatea Sa, Împărăteasa Charlotta.”

Ofițerul rămase ușit de mirare căci uitase de existența Împărătesei Charlotta, dar deveni respectuos când fu menționat numele bătrânului împărat austriac, care mai trăia atunci și era aliatul Germaniei. Ofițerul era satisfăcut aflând că se găsește în realitate pe proprietatea unei prințese austriace, și porunci soldaților să umble cu băgare de seamă împrejurul parcului din Bouchout, ferindu-se de a supăra liniștea ex-împărătesei.

Nu se știe însă precis, anume ce aflase Împărăteasa asupra tragicei morți a soțului său. După unii au-

tori cari și-au scris amintirile asupra acestui ciudat și îndepărtat eveniment, împărăteasa înnebunise mai înainte ca ultima sensoare a împăratului Maximilian, sau vestea execuției sale să fi ajuns în Europa. Și totuși, că el fusese condamnat la moarte. Aceste persoane mai afirmă că tocmai în clipa morții sale, dar fără ca dânsa să fie prezentă pe loc. Faptul acesta dădu naștere unui crez foarte răspândit printre persoanele credincioase, anume acela că Maximilian comunicase cu dânsa în chip supranatural la moartea sa, rămânând în comunicație cu împărăteasa în tot timpul vieții acesteia.

Nu ziile unei împărătese care a înnebunit

(Urmare dela pag. 4).

zinule și brutalitățile vieții de toate zilele.

Curtenii săi o îndemnară să se înapoaze la castelul său din Bouchout care-i aparținea. Este frumos situat, înconjurat de un parc de 400 ha, astfel că se putea ușor adapta iluziilor ei. Aci și-a trăit ea restul zilelor, senină și liniștită în convingerea că guvernează Mexicul.

Împărăteasa întreținea o curte numeroasă de slujbași și servitori. Avea un Mare Camerier și zece camerieri inferiori, o Mare Cameristă (Garderobieră), un Mare Mareșal al Curții, un Maestru de Ceremonii și un mare număr de lorzi și doamne pentru suită. În genere toți aceștia erau membrii ai nobilimei belgiene.

Soldații în mare ținută păzeau porțile întocmai ca la alți suverani. Împărăteasa posedă o imensă avere personală, evaluată la peste 200 de milioane franci, și era lesne a i-se satisface toate dorințele pe contul și cheltuiala ei.

În fiecare săptămână, împărăteasa avea o mare recepție serală. Șezând pe un minunat tron de aur, primia prinți și prințese, miniștrii ai Mexicului, ambasadorii străini și alte persoane importante cari sunt de obicei poftiți la recepțiile curții. În mare ținută, treceau cu toții în procesiune în fața împărătesei demontate, și plecându-se adânc, îi sărutau mâna. Era o minunată reînviere a trecutului.

Făcea figură încântătoare, împărăteasa Charlotta îmbrăcată într-o

crinolina din stilul secolului 19 și părul aranjat după moda acelei vremi. Mîntea, cugetul ei se opriseră în clipa morții soțului său, așa că ea se credea tot în aceeași epocă. Așa de pildă ea credea mereu că tot Napoleon III este împăratul Franței, și prevedea soarta ce-l aștepta. Asupra acestui subiect și asupra tot ce se refera la Napoleon III Charlotta era întotdeauna foarte amară și sarcastică, afirmând că Napoleon III nu era decât un aventurier, care nu se născuse pentru haina de purpură, ci conspirase spre a captura un tron, folosindu-se pentru aceasta fără de nici un scrupul de numele unchiului său.

Charlotta uitase că Napoleon III îl plasase pe Maximilian pe tronul Mexicului și credea că ea îl alungase din țară.

Împărăteasa se scula la orele 7 în fiecare dimineață. Se îmbrăca cu multă grijă și eleganță cu ajutorul cameristelor și al doamnelor de companie; toate rochiile ei erau după moda anului 1867.

După dejun făcea o plimbare în grădină, sau pleca cu trăsura să viziteze părțile mai distanțate ale moșiei sale. Restul dimineții îl petrecea scriind scrisori suveranilor și oamenilor de stat.

După amiază sta de vorbă cu membrii suitei, ascultând muzica pianului sau a fonografului cari îi plăceau foarte mult. Nu i se vorbea decât adresându-i-se cu titlul de „Majestate”, iar împărăteasa trata pe fiecare cu specială demnitate.

Până la sfârșit nimeni nu-i povestise despre marile schimbări cari avuseseră loc în Mexic și în Europa. Nu știa nimic despre războiul mondial, și nu aflase niciodată că Impăria austriacă și Impăria Germană încetaseră de a mai exista.

În 1914, în timpul primelor luni de război, se spune că un colonel german comandând un detașament al armatei de invazie, ajunsese pe neașteptate la castelul Bouchout care sta pitit între coline păduroase. Fu foarte surprins văzând drapelul austriac, augustul aliat al Germaniei, fluturând deasupra casei, și presupuse că este vre-o șmecherie, menită a păstra bunul peționase de invazia armatelor Kaiserului.

Cu o ținută agresivă, colonelul german înaintă spre poarta castelului, unde dădu de unul dintre marii demnitari cari nu era altul decât Marele Camerier al Împărătesei Charlotta.

„Cu ce scop ați înălțat drapelul austriac asupra acestei case?” întrebă ofițerul cu un ton agresiv. „Toți reprezentanții Austriei au părăsit Belgia. Iau în stăpânire acest ținut în numele Împăratului Germaniei.”

„Domnule, spuse Camerierul, acesta este palatul Împărătesei Charlotta a Mexicului, care este și Archiducesa Maximilian a Austriei. Majestatea Sa, împăratul Austriei cumnatul său, dorește ca acest ținut să fie tratat ca teritoriu austriac. Vă voi arăta scrisoarea sa. Vă

CONVOCARE

Banca Comercială și de Credit S. A. Turda, își ține a XXII-a Adunare Generală Ordinară în 27 Aprilie 1927 la orele 6 d. m. în Turda în localul propriu, la care onorații acționari sunt invitați. Ordinea de zi:

1. Alegerea a doi acționari pentru verificarea protocoalului.
2. Raportul Direcțiunii și al Comitetului de Revizuire despre anul expirat 1926, al 22-lea an de gestiune.
3. Statuirea bilanțului pe anul 1926, extrădarea absolutului și decis referitor la distribuirea profitului.
4. Alegerea membrilor Direcțiunii și Censorilor.
5. Eventuale propuneri.

DIRECȚIUNEA

Bilanț la 31 Decembrie 1926.

Activa: Cassa în numerar Lei 523.431.43; Cambii Lei 3.527.039; Conturi-curente Lei 608.677.60. (Debitori în cont curent Lei 1.237.235.50, debitori bănci. Banca Centr. S. A. suc. Turda Lei 371.442). Efecte și acțiunile 314.438.75; Imobile Lei 122.457.40; Inventar Lei 141.757; Cauțiune în depunere Lei 26.000.

Pasiva: Capital social Lei 1.000.000; Fond de rezervă 80.000. Fond de rezervă pentru creanțe dubioase Lei 40.000. Depuneri Lei 3.665.564.97. (Depuneri pe libel de depunere Lei 2.300.694.47. Depuneri în cont curent Lei 1.364.870.50) Creditori în cont curent Lei 183.938.51. Reescont Lei 1.109.692. Depozit de cassa Lei 48.572.38. Dividende neridicate Lei 11.942. Beneficiul net Lei 124.091.32, (report din anul trecut Lei 7.392.21. Beneficiul net 1926: Lei 116.699.11).

Despre bătrânețe

Plantele și animalele toate se aseamănă între ele din punct de vedere al evoluției: toate se nasc, cresc, se reproduc și mor.

Tot ce trăește se urcă și coboară pe scara vieții.

Viața nu e deopotrivă de lungă pentru toate ființele și plantele. — Rusaliele, un soi de fluturi, trăiesc o zi: dela răsăritul până la apusul soarelui, unele animale din clasa rotiferelor trăiesc în total șasezeci de ceasuri, sunt reptile însă care ating vârsta de câteva secole.

Soarecele trăește cam cinci ani, berbecule 15. Calul trăiește 30—40 de ani, căinele 25—28. Cerbul 35—40 de ani.

La fel camila. Vaca nu trăiește decât vre-o treizeci.

Pisica trăiește 20—25 de ani. Epurele 8—10 ani. Elefanții trăiesc 80—100 de ani.

Dintre pasări papagalul trăiește foarte mult; adesea atinge o sută de ani.

Gâsca și rața trăiesc deasemenea vreme îndelungată 25—30 de ani. S'au văzut rațe trăind 60 de ani.

Corbi, bufnițele și vulturii au deasemenea o viață lungă. 60—80 de ani. Lebedele trăiesc dela 60—80 de ani.

Canarii pot trăi 17 și 20 de ani.

Dintre reptile crocodilul trăiește cel mai mult: unii câteva sute de ani.

Deasemenea broaștele țestoase trăiesc 120—200 de ani.

Peștii au și ei o viață lungă... dacă nu li-se întâmplă nici o neplăcere: nisetrul poate să trăiască mai bine de un secol, crapii ating 150—160 de ani, dacă sunt lăsați.

Există broaște care au trecut de 36 de ani.

Dar pe când la reptile și la cele mai multe pasări anii nu lasă urme vizibile, și aspectul vieții către sfârșitul ei nu se deosebește de cel pe care-l avea în plinătatea forțelor, mamiferele poartă pecetea bătrâneții, decum au trecut de mijlocul vieții.

Cine nu știe cât de slăbiți, sbrăciți și neputincioși ne apar unii bătrâni?

Calul din figura alăturată a atins 37 de ani. — Cât e de gârbovit și slab! Pe când rața care numără mai bine de un sfert de veac de când a ieșit din ou e tot atât de voinică pe cum era la începutul vieții ei, și cine ar spune că broasca țestoasă de apă pe care am fotografiat-o, duce în spinare un veac și jumătate?

Oameni de știință au căutat să aflu cauzele care produc îmbătrânirea.

Să ne îmbogățim cunoștințele

„Luminează-te și vei fi.“

„Cine vrea să se deosebiască de animalele, care umblă căutând în jos și sunt sclave ale pântecului, câtă să priviască în jurul său, să pătrundă înțelesul minunat al firii și adunând cunoștințe să merite cu adevărat numele de „stăpân al naturii.“

Pagina aceasta este scrisă pentru cititorii când au răgaz să se poată instrui.

Combustibilele și petrolul

CEL mai minunat fenomen din chimie îl constituie focul.

Pentru că suntem obișnuiți cu el, fiindcă-l vedem în toată ziua, nu ne mai mirăm de dânsul.

Arderea sau combustivitatea e o reacție chimică.

În cele mai multe dintre substanțele care ard, combustibile, se găsește—prin analiză—o materie elementară comună: **carbonul**. Cărbunele de pământ și cel de piatră, afară de unele impurități, este format aproape în întregime din carbon. Cărbunele de lemn e și el carbon aproape pur.

Carbonul absolut curat și cristalizat formează **diamantul** cel atât de căutat, sau **grafitul** din care se fac creioanele.

În lemn, care e și el un combustibil mult întrebuințat, în petrol, în alcool, în uleiuri, în gazul metan și în multe din substanțele care ard, carbonul este combinat cu alte elemente.

Petrolul este carbon combinat cu hidrogen. Substanțele care sunt combinații între hidrogen și carbon se numesc **hidrocarburi**. După proporția în care aceste elemente se combină, vom avea diferite feluri de hidrocarburi: unele sunt gaze, cum e **metanul** sau acetilena; altele curg, sunt lichide: **benzina**, **petrolul lampant**, **păcura**, **uleiurile minerale**, etc.; altele în sfârșit sunt solide, tari, **parafina**, **asfaltul**, etc.

CE ESTE PETROLUL?

În petrol, care se găsește în pământ, avem un amestec de hidrocarburi. Acest amestec se înfățișează ca un lichid uleios brun verzui, mai închis sau mai deschis la culoare, după locul de unde provine: unele petroluri sunt mai bogate în hidrocarburi solide, aceste sunt mai vâscoase și aproape negre, altele curg ușor, sunt galbene și nu conțin parafină. Petrolul are un miros greu asemenea petrolului lampant, și pe hârtie sau pe stofă lasă o pară grasă. Petrolul e mai ușor de cât așa și de aceea plutește la suprafața ei.

Sunt patru, cinci locuri de unde se scoate tot petrolul, cât se întrebuințează în lume: 90 milioane tone). Statele Unite, care produce aproape trei părți din tot petrolul de care e nevoie. Rusia, care posedă (întregul petrolifer în ținele la Baku, România, care produce aproape două milioane de tone (două sute mii de vagoane) anual. Galiția apoi Mexicul, Borneo și Sumatra, cu zăcămintele mai puțin importante.

Petrolul s'a format în sânul pământului, prin descompunerea resturilor vegetale și animale (grăsimi) îngropate la adâncimi mari, în cursul veacurilor.

CUM SE SCOATE PETROLUL DIN PĂMÂNT?

Petrolul se găsește la adâncime mai mare sau mai mică, sub pământ, dela 25 metri până la câteva sute. Mai totdeauna, bătut într'un soi de pungă, petrolul e întovărășit

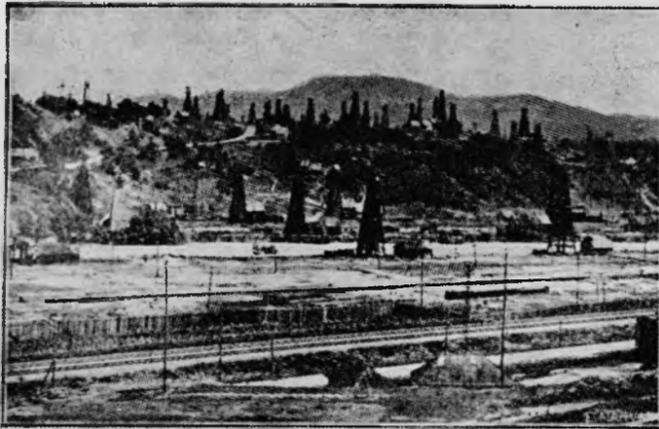
Impreună cu Elie Metchinkoff dela inst. Pasteur din Paris, credem că respectarea prescripțiilor igienice, evitarea abuzului de carne și... considerarea întâmplărilor de toate zilele cu filosofie, duc la prelungirea vieții. Omul ar trebui să trăiască în mediu 120—150 de ani.

de apă sărată, care se găsește în fundul fântănei și de gaze ce stau la suprafață. Cu sonde speciale se găsește pământul, până când sapa ajunge la stratul lichid. Foarte adesea gazele, care sunt închise la presiuni mari, aruncă petrolul afară pe deschiderea făcută. Se spune că sonda a erupt. Uneori însă trebuie să se

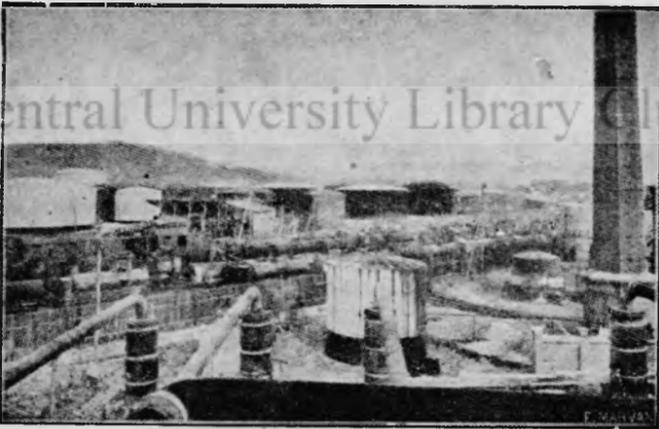
incălzește petrolul până la fierbe. Vaporii (aburii) care se formează se răcesc iară și capătă diferitele produse atât de căutate: derivatele petrolului.

1. Dela 45°—70° distilă **eterul de petrol**, un produs foarte inflamabil (care se aprinde lesne) și care se întrebuințează în laboratoare și ca solvent al grăsimilor.

2. Dela 70°—150° se obține **benzina** numită încă **esență** sau **ligroi-**

REGIUNE PETROLIFERA LÂNGĂ CÂMPINA

REZERVOARE DE PETROL

Din aceste rezervoare cu ajutorul unor conducte speciale numite pipe-line, petrolul poate fi trimis din Câmpina până la Constanța, spre a fi distilat și încărcat în vagoane.

SONDE LA BAICOI

scoată petrolul cu pompa. Când nu mai e petrol începe să iasă apa sărată din puțul făcut. În unele locuri se găsește mai mult petrol, în altele mai puțin. Sunt sonde care au dat câteva mii de vagoane, fără să se epuizeze. La noi în țară se așază anual cam 500 sonde. Locurile de unde se exploatează petrolul la noi în țară sunt: în primul rând județul Prahova, apoi Dâmbovița, Bacău și Buzău. Mai sunt sonde în județele Vâlcea, în Maramureș și în Vijița (Bucovina).

DISTILAREA PETROLULUI

Așa cum iese din pământ, petrolul nu s'ar putea folosi bine. Petrolul brut trebuie supus operației care se numește distilare. La adăpost de

na. Se întrebuințează la automobile, în motoarele de aviație, la spălarea petelor de grăsime, etc.

3. Dela 150°—300° se capătă **petrolul lampant** gazul sau fotogenul.

4. Dela 300°—400° distilă uleiul de petrol întrebuințat ca combustibil în motoarele Diesel și ca ulei pentru ungerea mașinilor.

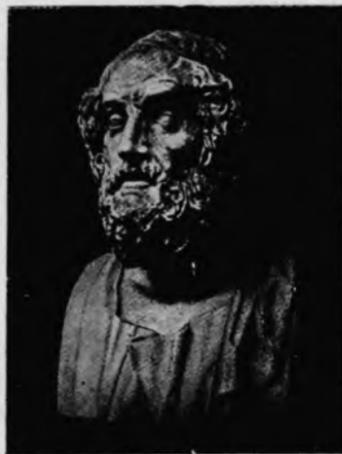
5. Ceace rămâne dela distilare sunt **gudroane**. Prin încălzire puternică aceste gudroane se descompun formând hidrocarburi ușoare și un fel de carbune de petrol. Se mai obține din unele petroluri **vasilina** și **parafină**, dacă distilarea se face cu anumite precauțiuni.

Vasilina se obține din produsele care rămân după ce s'a distilat petrolul la 350°. Restul acesta e negri-

HOMER

CU o mie de ani înainte de Christos a trăit în Elada (Grecia de azi) unul dintre cei mai mari poeți ai omenirii: **Homer**.

Atât de puțin știm despre cântărețul elin, în cât au fost mulți cari au susținut că nici n'ar fi existat, dar dela Homer ne-au rămas două opere de seamă, două epopee: poezii vestiri în cât și azi puțini poeți au știut a scrie versuri mai frumoase

HOMER

Iliada și Odiseia n'au fost scrise decât mult mai târziu, după moartea lui Homer. Poetul nu știe să scrie și se crede că era orb. El umbla din loc în loc și cânta versurile sale, întovărășindu-se de liră.

Mai târziu, după moartea lui Homer, Iliada și Odiseia au fost scrise, de către acei cari le învățaseră dela Homer.

Astăzi cele două epopee sunt traduse în mai toate limbile.

Iliada povestește luptele îndelungate în Abaua (un principat mai mare al Greciei) și Troia, un oraș puternic din Asia Mică.

Odiseia descrie peripețiile prin care trece Ulisse, care pornind pe o corabie spre a se întoarce în țara sa, rătăcește pe mare timp de zece ani.

De sigur că nu ne putem minuna îndeajuns în fața unei civilizațiuni atât de vechi și care știe să prelungească atât de mult frumosul: desfătarea sufletului.

cios și se decolorează încălzindu-l cu argilă sau cu negru animal (cărbune de oase). Vasilina e o substanță cu aspect gras, albă, translucidă și se întrebuințează la ungerea mașinilor sau în farmacie.

Parafina se găsește printre uleiurile grele, care ferb peste 350° și e o hidrocarbură solidă, care se topește cam pe la 55°—65°.

După ce se curăță și se albește, slujește la fabricarea lumânărilor și a chibriturilor. Distilarea și prelucrarea petrolului nostru se face în cea mai mare parte în țară. Din cantitatea totală de două milioane tone petrol, un milion și cinci sute de mii de tone se distilă.

Industria care distilă și separă din petrol diferite produse, se numește rafinerii. Cele mai mari la noi în țară sunt la Ploiești și Câmpina.

PENTRU VREMEA CÂND S'AR ISPRĂVI PETROLUL

De sigur că scoțându-se mereu petrol din pământ (90 milioane tone anual) dela o vreme se vor isprăvi izvoarele. Se spune că petrolul American e pe sfârșite (încă vre-o zece ani se va putea scoate atât cât azi). De aceea chimiștii germani au căutat modul de a prepara petrol.

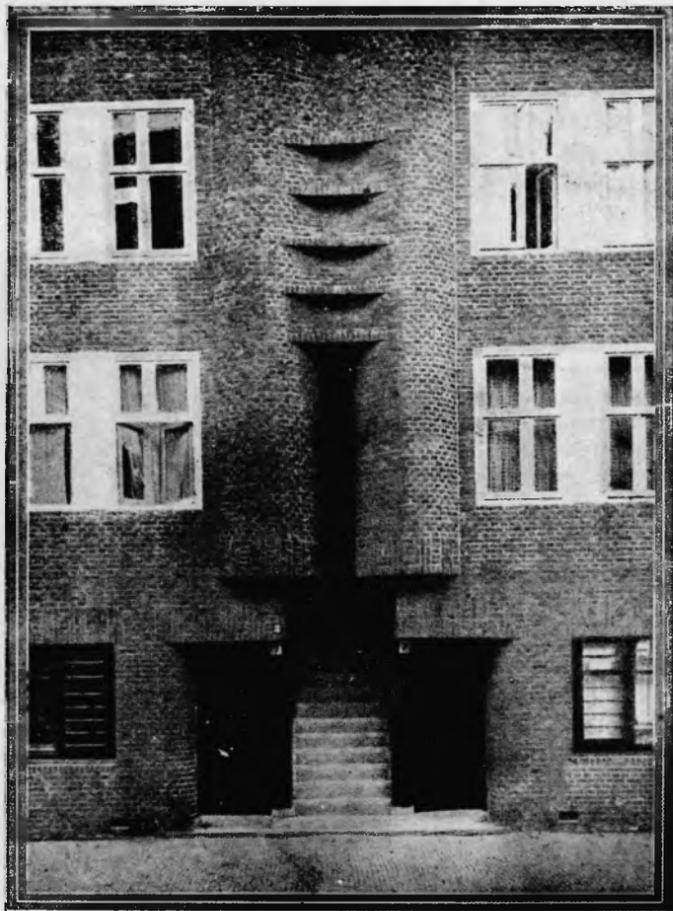
Încercările lor au izbutit: Dacă se încălzește la 450°, în cilindri de oțel tare, cărbune cu hidrogen, la presiunea de 40—50 atmosfere, se capătă, luând anumite precauțiuni, un ulei la fel cu petrolul.

Hidrogenul s'a unit cu cărbunele și a format un amestec de hidrocarburi.

De sigur că după ce oamenii nu vor mai găsi petrol de-a gata se vor apuca să-l fabrice.

Decamdată însă acest produs, e una dintre cele mai mari bogății ale țării noastre și exportul său ne aduce mai bine de două miliarde lei anual, în banii de azi.

Un oraș care desființează mahalalele—Amsterdam

O INOVAȚIE IN ARHITECTURA MODERNĂ

O GRUPA DE CASE CU APARTAMENTE IN AMSTERDAM

UN ALT TIP DE CASE CU SCĂRI DIRECTE LA ETAJUL II.

Crașul Amsterdam a hotărât să se modernizeze.

Casele din ilustrațiile alăturate înlocuiesc vechile tipuri medievale și neigienice din Mahalaua Amsterdam.

Apartamentele constau din câte 2 camere, bucatărie și baie fiecare și unele chiar cu mai multe camere.

Prin legi bine chibzuite care prevăd un control sever din partea statului, guvernul Olandez acordă însemnate împrumuturi municipiilor olandeze pentru cumpărarea de terenuri și edificare de noi locuințe.

Peste 900 de case vechi au fost dărâmate numai în circumscripția „Urburg” a orașului Amsterdam.

În comparație cu alte orașe însemnate din Europa, chiria care se plătește în Amsterdam este foarte mică.

De zece ani municipalitatea orașului Amsterdam urmărește o politică stăruitoare de a desființa bordeele neigienice și legile actuale în vigoare mențin o stare sanitară exemplară în toate colțurile și stradele orașului.

INTRAREA DIN FAȚĂ LA PATRU APARTAMENTE

Orice abatere sau neglijență este prompt și aspru pedepsită.

Apartamentele acestor case sunt încălzite cu calorifer, fiecare are baie separată și alte îmbunătățiri ale timpului nostru.

La construirea acestor fel de case atât spațiul cât și lumina și aerul au primit o deosebită atențiune, eliminându-se cu desăvârșire locuințele medievale din curte.

* * *

O pildă demnă de urmat din partea Municipalității Clujene, care privește cu nepăsare la vechile și mediavalele sale clădiri din Piața Unirii fără să se gândească măcar la unele măsuri de îndreptare și modernizare a orașului, cum ar fi bunăoară obligarea instituțiilor, băncilor și firmelor din această piață ca, într'un anumit timp dat, se construiesc case moderne ori să-și vândă locurile pe prețuri stabilite prin arbitraj acelor cari s'ar obliga se construiesc.

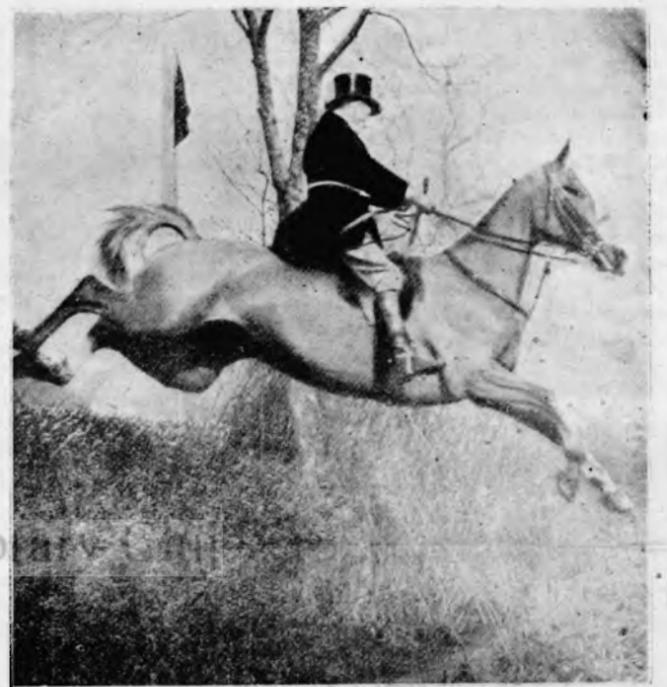
Dar când te gândești că Primăria e în stare să tolereze o sală de cinematografului „Apollo”, chiar în Piața Unirii, cu simple bărăci de mahala, infectă, fără aer și în caz de incendiu, mormântul sigur a zeci de oameni, nu ne mirăm că edilii noștri nu se pot gândi la măsuri mai radicale de modernizare a orașului. Pentru asta trebuie timp, bani și mai ales OAMENI.

Abonamentul la
„REALITATEA“

Pe un an   250 lei
Șase luni   130 „
Trei luni   70 „

CLUJ, Strada Regina Maria 36
Telefon: 4-46.

ALERGĂRILE DE CAI DIN ANGLIA

Cetiți și răspândiți „Realitatea“